

**VYSTÚPENIE MINISTRA ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH
ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY
MIROSLAVA LAJČÁKA**

**NA ROKOVANÍ ZAHRANIČNÉHO VÝBORU NÁRODNEJ RADY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
KU GLOBÁLNEMU RÁMCU O BEZPEČNEJ, RIADENEJ A LEGÁLNEJ
MIGRÁCII**

21. novembra 2018

Vážená pani predsedníčka, páni poslanci...

Ďakujem za príležitosť vyjadriť sa k téme Globálneho rámca, ku ktorej bolo v posledných týždňoch veľa popísaného a povedaného. Niektoré informácie boli prezentované ako skutočné pravdy. Pričom išlo o bohapusté klamstvá.

Téma vyvolala emócie a reakcie verejnosti. A celá táto diskusia k rámcu sa dostala do polohy mimo akýkoľvek rámec. Rámec rozumu, logiky, odbornosti. A predovšetkým mimo **rámec** ochrany záujmov SR.

Povedzme si teda – **pravdivo, bez emócií a vecne** –

- (I.) O ČOM TENTO RÁMEC JE,
- (II.) O ČOM NIE JE a
- (III.) ČO TEDA ĎALEJ.

I. O ČOM JE GLOBÁLNY RÁMEC

Je o bezpečnej a legálnej migrácii. Aby sa naši občania mohli cítiť bezpečne. Aby nevznikol chaos. A aby to bolo v súlade s právnym poriadkom.

Pripomeňme si, že práve migračný tlak v Európe v roku 2015 bol podnetom na to, aby svet prestal zatvárať oči pred otázkou migrácie a začal ju riešiť. Preto na samite v roku 2016 všetky ČK OSN v New Yorskej deklarácii povedali, že migrácia je globálny fenomén, ktorý sa týka celého sveta, preto by sa o ňom mal celý svet aj rozprávať a prichádzať so spoločnými riešeniami.

Preto New Yorská deklarácia uložila vypracovať do 2 rokov 2 dokumenty. Globálny rámec o migrácii a Globálny rámec o utečencoch. Ešte raz – dokument pred nami sa nevenuje utečencom. Iba migrantom.

Nasledoval rok a pol inkluzívnych a komplexných negociácií. 192 štátov. Medzinárodné organizácie. Občianska spoločnosť. Akademická obec. Všetci za jedným stolom.

Tak vznikol Globálny rámec. Tento dokument:

- 1) **Je rámcom medzinárodnej spolupráce**, nástrojom zdieľania dobrej praxe. Každá jedna krajina sveta má nejakú skúsenosť s migráciou. A posledný rok a pol, skoro každý jeden deň, členské štáty OSN strávili tým, že si navzájom hovorili o týchto skúsenostiach. Čo je dobré, čo je zlé, čo funguje, čo nefunguje. Tieto poznatky krajiny dali dokopy a nazvali to Globálny rámec.

- 2) **Je politickým dokumentom**, ktorý vyjadruje ochotu krajín spolupracovať. Je to súbor odporúčaní, cieľov a návrhov. Nie je to Biblia. Neobsahuje prikázania, ktoré musíme dodržiavať. My si povieme, čo chceme robiť a čo nie.
- 3) **Je kompromisom**. Ide o zložito vyrokovaný text. 192 krajín si sadlo za stôl. Medzi nimi typické krajiny pôvodu, tranzitu i cieľa. A SR je súčasťou všetkých troch kategórií. Od nás sa odchádza, k nám sa prichádza a cez nás sa prechádza.

Všetci súhlasili, že v spleti rozmanitých i protichodných národných pozícií sa dopracujú k niečomu, kde nájdú odpovede aj na svoje otázky.

O tom je predsa medzinárodná spolupráca. O dialógu, rokovaní, kompromise. Keď rokuje 192 krajín, nebude každý nadšený z každého slova. Text nie je dokonalý, pretože sú v ňom vyvážené záujmy a pozície 192 štátov.

A naše pozície v týchto rokovaníach boli vedené na základe migračnej politiky SR. Výsledkom je, že text Globálneho rámca neobsahuje nič, čo by bolo pre Slovensko zásadne neprijateľné, *naopak* potvrdzuje kľúčové záujmy Slovenskej republiky – predovšetkým zdôraznenie suverenity pri definovaní nelegálneho statusu i záväzok readmisnej spolupráce.

4) **Je globálnym, komplexným, 360 stupňovým dokumentom**.

Je **globálny** - netýka sa osobitne žiadneho regiónu. Je **komplexný** - prihliada na potreby vlád, komunít i migrantov. A pozerá sa na migráciu **z každého uhla**.

Veď legálna ekonomická migrácia – zdôrazňujem legálna - sa týka aj SR. A Rámec je aj o tom. Práve včera schválila vláda návrh zákona o službách zamestnanosti, ktorý vychádza zo Stratégie pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike. Takto vláda reaguje na potreby zamestnávateľov a potrebu mobility na trhu práce v SR. To je presne to, o čom hovorí Globálny rámec. Migrácia legálna a bezpečná – SR rozhoduje kto, v akých počtoch a odkiaľ. Zaujímavé, že proti tomuto dokumentu nikto neprotestoval a nespochybňoval potrebu jeho prijatia.

A tento rámec sa týka aj Slovákov, ktorí žijú a pracujú v zahraničí. Opýtajte sa samých seba, či ste v posledných týždňoch vo svojich mediálnych vyhláseniach o migrácii mysleli na našich Slovákov v zahraničí. Na ich práva. Obávam sa, že nie.

Pretože, ešte raz, tento rámec je aj o nich. Preto ja ako minister ZV nesedím doma ale rokujem s partnermi z krajín, kde máme slovenské komunity. A aj preto máme záujem spolupracovať s krajinami ich cieľa, aby naši ľudia mali rovnaké práva a neboli zneužívaní len preto, že sú cudzinci. Nikto by nemal dostávať nižšiu mzdu alebo byť obmedzený vo svojich právach len preto, že je Slovák pracujúci v zahraničí. Inými slovami – migrant.

Takže na problém je potrebné sa pozeráť zo **všetkých strán**. A aj o tom je globálny rámec pre migráciu.

II. O ČOM NIE JE GLOBÁLNY RÁMEC

- 1) **Nie je výzvou pre národnú suverenitu.** Suverenita štátov je v dokumente výslovne potvrdená.

Citujem: *Globálny rámec opätovne potvrdzuje zvrchované právo štátov určiť si svoju národnú migračnú politiku a ich výsadné právo riadiť migráciu v rámci svojej jurisdikcie v súlade s medzinárodným právom.*

- 2) **Nie je medzinárodnou zmluvou.** Nevyžaduje podpis ani ratifikáciu.

To, aká nepresná je celá doterajšia diskusia dokazuje už len to, že vo svojich vyhláseniach ma žiadate, aby som v Marakéši „*nič nepodpisal*“. Ja ale nemám čo podpísať. V Marakéši ani nikde inde sa nič podpisovať nebude.

Globálny rámec bude prijatý ako záverečný dokument Medzivládnej konferencie. Scenár konferencie hovorí, že dokument bude prijatý bez hlasovania, teda konsenzom. Nebude sa negociovať. Zúčastnené delegácie nebudú nič podpisovať, ani samotný dokument, ani žiadny záverečný akt. Dokument bude prijatý v každom prípade. Pretože drvivá väčšina štátov sveta ho podporuje.

- 3) **Nie je právne záväzný.** Nestanovuje ako ho budú jednotlivé štáty implementovať. Štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, ako postupovať v súlade s ich vnútroštátnymi prioritami. Ambíciou dokumentu nie je právne zaväzovať.

- 4) **Nepodporuje migráciu, ani k nej nenabáda.** Prístup je jasný – proti nelegálnej migrácii treba bojovať. Legálnu migráciu treba regulovať.

- 5) **Nestiera rozdiely legálna – nelegálna migrácia.** Je až paradoxné počúvať túto výčitku. Samozrejme že je pravda, že Globálny rámec nerozlišuje medzi legálnym a nelegálnym statusom. Je to preto, že takéto vymedzenie predsa patrí výlučne členským štátom. Nepripúšťame jeho úpravu na inej ako národnej úrovni. Preto sa o to Globálny rámec ani len nepokúša. Opäť citujem: *V rámci svojej zvrchovanej jurisdikcie môžu štáty rozlišovať medzi legálnym a nelegálnym štatútom migrácie.* Takáto výčitka je preto nepochopením zmyslu tohto dokumentu.

- 6) **Nevytvára migrantom nové práva.** Nevytvára právo na migráciu – lebo to som sa tiež už niekde dočítal. Že potvrdzuje ľudské práva migrantov? Tie predsa patria každej ľudskej bytosti, všetkým rovnako. To definovala Všeobecná deklarácia ľudských práv už v roku 1948. Nikdy som nezaznamenal, že by SR mala s týmto dokumentom problém. Alebo už aj toto ideme na Slovensku spochybňovať v roku 2018?

- 7) **Neznamená ďalšiu vlnu utečencov a migrantov do Európy a na Slovensko. Ani pre ňu nevytvára predpoklady.** Kto hovorí niečo iné – klame, straší a zavádza.

Také vyhlásenia už tu boli a paradoxne sa tiež týkali Marrákeša. Pred približne pol rokom Slovenskom otriasala "zaručená" informácia o tom, ako sme údajne za chrbtom národa podpísali inú Marrakéšsku deklaráciu, v ktorej sme sa vraj zaviazali prijať 11 000 migrantov z Afriky a budeme každému z nich platiť 800 EUR mesačne. Naše pokojné vysvetľovanie, že ide o klamstvá a bludy nechcel nikto počuť.

Prešlo pol roka. Kde sú tí migranti? A ani chýru, ani slychu po nich. A kde sú tí, čo vtedy strašili? Ospravedlnili sa? Práve naopak, pokračujú v šírení bludov.

Ako vtedy, tak aj dnes tieto bludy šíria rovnaké konšpiračné weby, rovnakí trollovia - medzi nimi aj (ne)jeden prezidentský kandidát.

A tak ako pred polrokom, aj dnes im rovnako hovorím – nech prestanú klamať, prestanú šíriť paniku. Táto vláda a ja ako minister ZV máme veľmi jasné a konzistentné stanovisko k migrácii. Dôsledne ho presadzujeme na medzinárodných fórach, aj keď sa to mnohým našim partnerom nepáči. Všetci to viete.

Aby bolo jasné: **ja tu nebojujem za Globálny rámec a už vôbec nie za otvorenie Slovenska pre utečencov. Ja bojujem za Slovensko. Za to, či bude za stolom kde sa rokuje a prijímajú rozhodnutia alebo sa uzavrie do izolácie, xenofóbie a rasizmu.**

III. ČO TEDA ĎALEJ

Máme na stole poslanecký návrh uznesenia. Podrobné právne stanovisko k nim mám k dispozícii v písomnej forme. Tento návrh žiada, aby Slovensko nepodporilo Globálny rámec a nezúčastnilo sa medzivládnej konferencie.

Inými slovami – **nerobme nič.**

Predstierajme, že problém zmizne, keď sa budeme tváriť, že ho nevidíme. A ak teda nezmizne, nech ho riešia iní. Nerobiť nič považujem za nezodpovedné voči svetu aj voči občanom.

Voči svetu - pretože súčasné trendy ukazujú, že migrácia vo svete bude v nasledujúcich dekádach narastať. Práve preto sa OSN, organizácia, ktorú si na Slovensku vážime, pokúša o jej regulovanie.

A voči občanom – pretože Slovenské záujmy môžeme vždy obhájiť len ak sme pri stole. Ak odoženiete našich diplomatov od stola, ak im poviete že sa nesmú zúčastňovať medzivládnych konferencií, takto záujmy SR neochránite.

Nemyslím, že ľudia nás zvolili, aby sme nerobili nič. Ničnerobením migráciu nezastavíme. A Slovensko takto určite nebude bezpečnejšie. *Úprimne – ako sa má Slovensko, krajina v strede Európy, v strede tranzitných trás s priechodnými Schengenskými hranicami úspešne sama brániť?*

A mimochodom, keď sa tu poukazuje na tých niekoľko krajín, ktoré na konferenciu ísť nechcú. Pravda je, že sa rokovaní zúčastnili, mali možnosť vznášať pripomienky a 13. júla tohto roku text odsúhlasili. Ponechám na ich svedomie a zodpovednosť, ako vysvetlia občanom, že teraz popierajú samých seba.

Je ale zaujímavé, že nikto nepoukazuje na tých vyše 180, ktoré sa konferencie zúčastnia. Máte pocit, že v Paríži, Moskve či Pekingu, po dôslednom zhodnotení textu, s odborníkmi ktorých majú, dospeli k zlému výsledku?

Viem, že ľudia majú obavy. **A chcem ich ubezpečiť, že na našej fundamentálnej pozícii sa nič nemení. Žiadne kvóty. Žiadna strata suverenity.** Táto vláda nikdy neurobí žiadny krok, ktorý by viedol k obmedzeniu zvrchovaného práva štátu určiť si svoju migračnú politiku. Dokazujeme to konkrétnymi činmi.

Napriek tomu, že som absolútne a úplne presvedčený o všetkom čo tu teraz hovorím a že Globálny rámec neobsahuje nič, čoho by sme sa mali obávať, **vnímam spoločenskú citlivosť otázky.**

A preto som odporučil vláde iný postup. Zodpovedný a účinný.

- aby sa Slovenská republika zúčastnila konferencie v Marakéši a v rámci svojej účasti využila právo podať interpretatívne vyhlásenie – tzv. explanation of position. **Opäť raz povedať, ako tento rámec chápeme.**

Musíme ísť a jasne povedať, že SR vníma migráciu ako globálny jav, ktorý musíme riešiť spoločne s ostatnými štátmi sveta. Že nestojíme na periférii, že chceme byť súčasťou riešenia.

No súčasne budeme formulovať naše výhrady a vyhlásime,

- že nič v deklarácii nemôže byť interpretované tak, že by Slovenská republika obmedzovala svoju suverénnu právomoc rozhodovať o tom kto dostane pobyt a kto nie;
- že SR je plne suverénna v definovaní migračnej politiky;
- že Slovensko trvá na odmietaní politiky povinných kvót;
- že zoznam opatrení uvedených v Globálnom rámci považujeme za návrh a Slovensko sa samé rozhodne či a ktoré bude implementovať;
- že Slovensko sa nezaväzuje prijať žiadne kroky, ktoré by viedli k implementácii rámca ako celku. Ešte raz a nahlas. SR neplánuje tento Rámec ako celok zaviesť do právneho poriadku SR.
- že Slovensko si vždy vyhradzovalo a vyhradzuje právo definovať vlastnú legislatívu v oblasti migrácie.
  - že NIČ čo sa nachádza v texte Globálneho rámca nezaväzuje SR k čomukoľvek. Osobitne nie vo vzťahu k tvorbe budúcich národných politik. Osobitne nie v oblasti migrácie.

Takto poskytnutá národná interpretácia bude súčasťou oficiálnych záznamov z konferencie. Môže potom slúžiť v budúcnosti ako referencia v prípade akejkolvek pochybnosti, či už právnej alebo politickej, o jednoznačnom postoji SR. A môžu sa na ňu odvolávať celé generácie slovenských diplomatov.

Ak je teda skutočne Vaším dôvodom pre odmietanie Globálneho rámca obava, že z neho pre nás môžu plynúť akékoľvek právne záväzky, či to, že na nás môže byť v súvislosti s ním vyvíjaný politický tlak (alebo dokonca že príde k vytvoreniu právnej obyčaje) – mali by ste trvať na tom, aby som toto na konferencii vyhlásil.

Pretože akékoľvek vyhlásenia či uznesenia urobené doma na vnútroštátnej pôde sú vo vzťahu k medzinárodnému spoločenstvu absolútne irelevantné.

Ja myslím, že je lepšie vyjadriť svoj postoj tak, aby bol súčasťou záznamov z konferencie a vylúčili sme tak akékoľvek riziká dezinterpretácie.

A vyjadriť sa hrdo, suverénne, so vztýčenou hlavou, tak aby nás videl a počul celý svet. Budú to robiť takmer všetci svetoví lídri. Prečo sa práve my máme doma schovávať. Prečo máme byť my ticho? Prečo si máme zamknúť dvere zvnútra.

Toto vnímam ako moju zodpovednosť. To, že si to v decembri budem len myslieť nikomu nepomôže. Kým to nepoviem nahlas. Hovorím to v Bruseli, hovoril som to v New Yorku, hovorím to každému. Aký je problém povedať to v Maroku?

Neísť na túto konferenciu nedáva žiadny zmysel. Ani právny ani politický. A ani logický.

Pretože ísť alebo neísť nie je o tom, či podporujeme alebo nepodporujeme rámeček. Ten je už dnes realita - a je úplne jedno, či sa k nemu prihlásilo 193, 185 alebo 180 krajín. Pretože aj tak je to absolútna väčšina. Stane sa hlavným referenčným politickým rámcom medzinárodného spoločenstva ako celku pre budúce diskusie o otázke migrácie. Naša neúčast' na tom nič nezmení.

Účasť na druhej strane vytvára príležitosť na aktívne deklarovanie jasného národného postoja.

Priamo na mieste, *priamo* počas jeho prijímania, *priamo* pred zrakmi všetkých.

Ísť na konferenciu znamená uznať, že migrácia je globálna realita/globálny problém a oceniť, že OSN sa usiluje nájsť globálne riešenie pre globálny jav.

Ísť na konferenciu znamená, že Slovensko bude tam, kde je viac ako 180 štátov sveta.

Ísť na konferenciu znamená potvrdiť, že SR je dobrý partner, konštruktívny člen medzinárodného spoločenstva, ktorý podporuje multilateralizmus a ktorý dokáže oveľa viac než kričať, kritizovať a búrať. Že vieme tvoriť, diskutovať, že chceme a vieme byť súčasťou spoločných riešení.

Ísť na konferenciu znamená byť prítomní v procese, zúčastňovať sa ho, počúvať, vymieňať si skúsenosti a hlavne celý proces ovplyvňovať. Ak sa od tohto diania budeme dištancovať, stratíme akúkoľvek možnosť veci korigovať a naprávať.

IV. NA ZÁVER

---

by som rád povedal jednu vec. Pretože diskusia, ktorá sa rozprúdila okolo tohto Rámca nie je korektná. Všade počúvam zavádzajúce informácie, strašenie dovážaním migrantov z Afriky a útoky na moju osobu.

Od roku 2015, kedy migrácia začala zaplňať titulné strany, som bol ja osobne, naša diplomacia a vláda SR tými, kto tie požiare hasil. Pretože to je úloha ministra ZV a diplomacie.

Ale hasili sme ich poctivou a zodpovednou prácou. Vysvetľovaním, rokovaním, dialógom. Tak sa Slovensko postavilo ku kvótam. Dnes vidíme mnohých lídrov, ktorí nám pred pár rokmi tieto postoje vyčítali, ako opakujú to, čo my hovoríme od začiatku.

3 roky na týchto veciach pracujeme. A hovoria za nás výsledky. Nebyť nás a zopár spojencov, kvóty by dnes už boli oficiálnou politikou EÚ. Zabránili sme tomu.

Kvóty už dnes nikto nepovažuje za reálne riešenie, posilňujeme a chránime intenzívnejšie vonkajšie hranice a riešime problémy tam, kde vznikli. Nečakáme za to poďakovanie ani pochvalu. Lebo si robíme svoju prácu. Ale musíte jednoducho uznať, že problémov máme menej ako pred 3 rokmi.

Aj v rámci diskusie o kvótach od roku 2015 preukázala vláda SR, že pri postupe v súlade so záujmami SR sa nebojí zaujať aj pozície, ktoré vedú k vážnym sporom a ktoré nás stavajú aj do pozície menšiny či priam konfrontácie. Naším cieľom vždy bolo a je presadzovať záujmy SR.

Rovnako sme pristupovali aj k rokovaniam o Globálnom rámci.

Nikto nás seriózne nemôže podozrievať z toho, že chceme „zradit“ Slovensko a „navoziť sem migrantov“. Ak toto niekto tvrdí, tak nech vysvetlí naše konzistentné a mnohokrát ostré postoje od roku 2015.

A ak chce niekto spochybňovať moje postoje voči Rámcu preto, lebo v čase jeho prijímania som predsedal Valnému zhromaždeniu, toto si absolútne vyprosím.

- 1) Predseda VZ nie je súčasťou negociácií. Menuje moderátorov procesov, ale sám nerokuje.
- 2) Záujmy SR boli riadne presadzované, delegácia SR sa zúčastňovala rokovaní a koordinovala sa s partnermi z EÚ. Vystupovala v súlade s mandátom, ktorý odrážal migračnú politiku SR a so smernicou schválenou vládou SR.

V tejto diskusii mi vždy išlo a vždy ide o Slovensko.

To, že v Bratislave na tlačovke vyhlásime, že migrácia je zlá vec, pohyb ľudí nezastaví. To, čo prináša výsledky je spolupráca. Aj vďaka tejto spolupráci príde tento rok do krajín EÚ najmenej nelegálnych migrantov za posledných päť rokov.

A aj preto si myslím, že by sme mali pokračovať v tom, čo robíme.

Som presvedčený, že je v záujme Slovenska byť aktívnou súčasťou riešenia otázky migrácie.